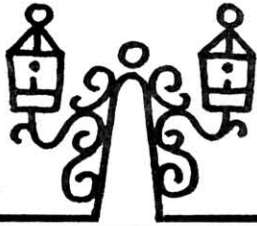

Panu

"KRAAKKULA"

□ "Toppilansalmen sahan isännistön toimesta entistä "Kraakkulaa" paraikaa kansakouluksi valmistetaan. HankaluuDET poistuvat. . . joita vähävaraisille työläisperheille kaupungin kouluissa kulkeminen on tuottanut."

"Ja samalla myös pääsee kunniallisempaan käyttöön rakennus, jonka suojissa vielä tuskin kymmenkunnan vuotta taaksepäin räyhäävät joukot iltakaudet oluen ääressä tahi tanssin pyörteessä aikaansa kuluttivat."

"Kaksiluokkaisena alkaa koulu joulun jälkeen vaikutuksensa. . . jo kuukauden päivät on iloinen kalkutus kuulunut. . ."

Näin (suurin piirtein) luin äskettäin aivan muuta hakiessani sanomalehti Kaiun 22. syyskuuta 1899 ilmestyneestä numerosta.

Muistelen kuulleen sanan "Kraakkula" ensimmäisen keran joskus lapsena, kun mentiin Salmen "Paketilla" Kraakkulan möljään. Ehkäpä oltiin menossa Martta-tädiin luo. **Martta Kaakinen-Wataja** oli opettajana Hietasaarella Kraakkulan koulussa. Oulu-seuran kävellessä muutama keväänä Hietasaaren Toppilan puoleisia rantoja kertoi syntyperäinen hietasaarelainen **Erkki Flinck** "Kraakkulan" nimen tarinan.

Puhelinmestari Erkki Flinck on

siitä merkillinen mies, että vaikka on vasta 60-vuotias, "muistaa" asioita koko 1900-luvulta.

Soitin Erkkille ja tarkistin tarinan, joka osoittautui tosikertomukseksi. Kysyin ensin, oliko koulun talossa, jonka nimi siis jo ennen koulun syntymistä oli ollut "Kraakkula", mahdollisesti joskus ollut kapakka, kun siellä oli törpöteltty ja tanssia rymisteltty.

Flinckin mukaan ei ollut ollut, vaan olivat ilmeisesti talon asukkaat vapaa-aikoinaan rymyneet. Taloa olivat nimittäin asuneet **Snellmanin** työläiset, jotka olivat toispaikkakuntalaisia, ja — olivat sitten poikamiehiä tai ukkomiehiä — kaikesta päättäen ottivat ilon irti omasta päästään. Monet tuonaikaisista toimittajista olivat raittiusmiehiä, ja Kaiun maisteri **Kivekäs** oli vakaumuksellinen sellainen, raski sanoa, mitä juoppelusta ajatteli.

"Kraakkulan" rakennutti Flinckin tietämän mukaan **Albert Snellman**. Albert Oskar oli Johan Wilhelm G:son Snellmanin poika, joka isänsä kuollessa 1881 otti yhdessä viisi vuotta nuoremman veljensä **Karl Augustin** kanssa haltuunsa toiminimen **J. W. G:son Snellman**. Firmalle kuului mm. JW:n 1878 perustama Toppilan (salmen) höyrysaha. Snellmanneilla oli laivaveistämö mm. sillä

■ "Kraakkula" kesäkuuisena iltana 1972.

paikalla, missä nyt on kaupungin telakka, salmen Hietasaaren puoleisella rannalla heti Toppilan siltojen alapuolella.

Flinck: Snellman rakennutti laivaveistämön työmiehille suuren asuinpirtin, jossa sijaitsi myös "terävä pää", firman työmaakonttori. Tarvittiin iso pirtti, sillä S. ei kuulemma huolinut oululaisia, vaan värväsi timpermanneiksi etelän miehiä. Näitä sitten haukuttiin etelän vareksiksi, ja niin oli heidän asuinpirttinsä ilman muuta "Kraakkula".

Minä en pitäisi mahdollisena, että pirtti olisi itsensä vanhan kauppaneuvoksen ajoilta, sillä tämän alueen, silloisen Toppilansaaren, ja tontit oli jaettu välittömästi englantilaisten mairinovuoden 1854 jälkeen.

Nimi siirtyi sitten alussa mainitulle 1900 aloittaneelle kansakoululle, jonka ensimmäinen pitkäaikainen opettaja oli **Anna Stenius**, jolle sitten alussa mainittu **Martta-täti** tuli alakoulun opettajaksi joskus hieman yli 50 vuotta sitten, kun oppilasluku oli noussut riittä-

vän suureksi. Mainittakoon vielä, että osa koulun oppilaista oli kaupunkilaisia, osa oulujokelaisia — toisin sanoen salmen pohjoispuolen asukkaiden lapsia. Toppila ja Koskela niin kuin Tuirakin kuuluivat Oulujoen pitäjään.

"Kraakkulan" viereiselle tontille rakennutti Snellman (Albert?) **Hannalaksi** ristityn koristeellisen huvilan, joka sitten siirtyi lahjoituksena Oulun Diakonissalaitokselle.

Mutta se olisi jo toinen juttu.